

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande av vissa delar av de till kronoparken Kungsskogen i Värmlands län hörande hemmanen Kungsskogen, Gräs och Sorkedalen.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 1 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 36, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva,

dels att huvudgården litt. A av hemmanen $\frac{1}{2}$ mantal Kungsskogen och $\frac{1}{8}$ mantal Gräs i Lungsunds socken av Värmlands län må med i statsrådsprotokollet angivet område försäljas till Lungsunds kommun mot en köpeskilling av 26,000 kronor att erläggas kontant vid tillträdet samt under villkor,

att fastigheten säljes i det skick, den vid tillträdet befinnes, varvid, därest tillträdet sker den 14 mars 1915, kommunen inträder i de rättigheter och skyldigheter, kronan ägt mot den arrendator eller brukare, som vid samma tid avträder egendomen;

att kommunen skall svara för de å fastigheten för tiden efter tillträdesdagen belöpande utskylder; samt

att kommunen skall ensam vidkännas lagfarts- och andra med köpet förenade utgifter;

dels att huvudgården litt. A av hemmanet $\frac{1}{8}$ mantal Sorkedalen i Väse socken av nämnda län må med i statsrådsprotokollet angivet område på offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor;

dels ock att ägolotterna litt. B och C av hemmanen Kungsskogen och Gräs samt litt. B, C och D av hemmanet Sorkedalen må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från vederbörande egendom upplåtas i enlighet med kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 8 december 1899 har egendomen Kungsskogen med underlydande i Värmlands län inköpts för bildande av kronopark. Till egendomen höra, bland andra, hemmanen $\frac{1}{2}$ mantal Kungsskogen och $\frac{1}{8}$ mantal Gräs i Lungsunds socken samt $\frac{1}{8}$ mantal Sorkedalen i Väse socken. Inägorna till dessa hemman utarrenderades genom domänstyrelsens försorg för en tid av tjugu år från den 14 mars 1902. Arrenderätten förverkades emellertid för tiden efter den 14 mars 1910 på grund av arrendatorns uraktlåtenhet att ställa borgen, varefter domänstyrelsen beslöt att avskilja nämnda inägor från kronoparken och behandla dem såsom jordbruksegendom. Då tiden icke medgav, att arrendeuppskattning hölls före utarrenderingen, beslöt domänstyrelsen utarrendera egendomen på ett år från den 14 mars 1910. Det visade sig emellertid omöjligt att få någon arrendator för så kort tid, och styrelsen uppdrog då åt Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet att utarrendera egendomen på kortast möjliga tid ej överstigande fem år. Därefter blev egendomen, uppdelad i två arrenden, utarrenderad till den 14 mars 1915, det ena arrendet omfattande inägorna till hemmanen Kungsskogen och Gräs med en avgäld av 900 kronor årligen och det andra omfattande hemmanet Sorkedalen, för vilket i årligt arrende betingades 600 kronor. Därefter uppdrog domänstyrelsen åt Kungl. Maj:ts befallningshavaude att föranstalta om arrendeuppskattning av hemmanen under år 1911 i vanlig ordning med iakttagande av, bland annat, föreskrifterna i kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Som förslag om hemmanens försäljning väckts vid förrättningen, har domänstyrelsen med skrivelse den 31 december 1913 underställt detta ärende Kungl. Maj:ts prövning samt därvid överlämnat instrumentet över arrendevärderingen och övriga ärendet rörande handlingar, däri-

bland av t. f. distriktslantmätaren L. Engzell upprättade kartor över de till försäljning föreslagna områdena.

Av dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Hemmanen Kungsskogen och Gräs äro belägna 2 mil från Daglösens och 1.8 mil från Ölme järnvägsstationer samt hemmanet Sorkedalen 2.2 mil från Daglösens och 2 mil från Ölme järnvägsstationer.

Hemmanen Kungsskogen och Gräs hava åsatts ett arrendevärde av 900 kronor och hemmanet Sorkedalen ett arrendevärde av 625 kronor.

Uppskattningsmännen, som ansett alla skäl tala för försäljning av inägojorden, hava föreslagit, att densamma med tillägg av vissa mindre utmarksområden måtte uppdelas på följande sätt för försäljning.

Beteckning å kartorna	A r e a l										Salu- värde Kronor	Därav för växande skog Kronor
	Åker och tomter		Äng		Avrös- ningsjord		Impedi- ment		Summa			
	Har	Ar	Har	Ar	Har	Ar	Har	Ar	Har	Ar		
<i>Kungsskogen och Gräs.</i>												
Litt. A	60	11	9	71	50	94	—	—	120	76	26,000	6,915
Litt. B	5	60	—	03	—	86	—	—	6	49	950	104
Litt. C	8	05	1	18	4	09	—	—	13	32	2,000	742
<i>Sorkedalen.</i>												
Litt. A	44	33	2	48	21	75	—	4	68	60	13,000	1,424
Litt. B	6	45	—	06	—	78	—	1.5	7	30.5	1,000	30
Litt. C	3	51	—	—	—	88.1	—	—	4	39.1	550	106
Litt. D	2	72	—	—	1	—	—	—	3	72	360	20

Samtliga lotter utom huvudgårdarna, härovan betecknade med litt. A, äro obebyggda. De befintliga byggnaderna äro i gott skick utom manbyggnaden vid Sorkedalen, som är nästan obeboelig, vadan ny manbyggnad måste där uppföras. Även magasin behöver byggas vid Sorkedalen.

Kungl. Maj:t befallningshavande har icke funnit något att erinra mot uppskattningsmännens förslag.

Då inägojorden vid hemmanen Kungsskogen, Gräs och Sorkedalen icke på något sätt vore behöflig för kronoparkens skötsel och svårighet syntes yppa sig att vid en utarrendering av densamma erhålla ett arrende, som tillnärmelsevis kunde anses utgöra skälig ränta å det belopp, vartill inägornas saluvärde uppskattats, har domänstyrelsen ansett det vara ekonomiskt fördelaktigt att försälja inägorna.

I en till domänstyrelsen ställd ansökning har Lungsunds kommun anhållit att få köpa huvudgården litt. A av Kungsskogen och Gräs för värderingssumman 26,000 kronor för att använda gården till ålderdomshem för socknens understödstagare. Som skäl härför har kommunen anfört, att kommunen vore mycket betungad med fattigvård och att det vore svårt att få hyra rum åt de fattiga. Genom dyra hyror och den stora mängd ved, som åtginge, bleve omkostnaderna stora och syntes stiga för varje år. Under nuvarande förhållanden kunde dessutom ingen ansvara för att de fattiga finge vad de behövde i vård och underhåll, då de bodde vitt spridda här och där i socknen. Därför vore det bättre att inköpa en egendom, så att alla kunde placeras på ett ställe och under bättre kontroll. Understödstagarnas antal uppginge för närvarande till 60 utom barn och hospitalshjon. För den skull kunde en mindre egendom icke förvärfvas, utau att livsförnödenheter måste inköpas från annat håll. Av de egendomar, som i socknen voro salubjudna, passade Kungsskogen och Gräs bäst för ändamålet.

Denna ansökning, som av Kungl. Maj:ts befallningshavande tillstyrkts, har syntes domänstyrelsen behjärtansvärd och, då med egendomens läge och dåliga avsättningsförhållanden vad jordbruksprodukter beträffade det syntes antagligt, att högre köpeskilling för egendomen än som motsvarade dess uppskattade saluvärde icke skulle kunna uppnås vid öppen försäljning på auktion, har domänstyrelsen tillstyrkt kommunens framställning.

För egen del biträder jag domänstyrelsens förslag.»

Då utskottet icke funnit anledning till erinran emot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 16 juni 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.